

Ch'ol

Juñchajp yombä mi iñojpel: <i>Yom mi lakñop bajche' yujil päjk'el ja'as cha'añ lakmäk'lañ lakkäj</i>	
Iñojpel majlel: Bajche' yujil päjk'el ja'as tyi laktumal	
Yombä mi ñop, mi ikāñ alobob	ibäl
✓ Mi ikāñ bajche' yilal uj cha'añ mi ipäjk'el ja'as.	Ikājñel
✓ Mi iña'tyañ bajche' aňtyak isujmlel ipäk'ol ja'as.	• Bajche' yilal uj cha'añ weñ mi ikolel ja'as.
✓ Mi iñoj päk' ja'as yik'oty ipi'älob tyi k'eljuñ.	• Bajche' aň isujmleltyak ipäk'ol ja'as.
	Iñojpel: • Mi ikomo cha'leñob päk' ja'as yik'oty ipi'älob tyi k'ejjuñ.
Ichajpāñtyel majlel/ imelol majlel	
•Ityejchibal: <i>Mi lajk'ajtyibeñ alobob:</i> ✓ La'awujilba: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaychajp jiñi ja'as 2. Ik'aba'tyak: bajche'tyak ik'aba'? 3. Jaychajp e'tyel yom mi imejlel cha'añ mi ipäjk'el ja'as. 4. Bajche' mi ipäjk'el 5. Chuki mi ipäjk'el 6. Jala yujil päjk'el 7. Majki weñ yujil päk' ja'as tyi alumal. 8. Bakibä ja'as mi iweñ mulañob tyi alumal. Chukoch?	
••Itsojlel majlel: Ikomo ña'tyāñtyel chukityak yom lajkāñ cha'añ tyi ipäk'ol ja'as. <ol style="list-style-type: none"> 9. Jaychap jiñi ja'as?, chukityak ik'aba?	

10. Juñlajalbä yujil päjk'el
11. Baki mi laktyaj jiñi lakpak'
12. Bajche' mi laklok'sañ lakpak'
13. Bajche' mi lakyajkañ

Ik'äjñibal uj:

1. Bajche' yilal uj che' weñ mi ikolel ja'as.
2. Bajche'tyak yilal mi ikolel che' tyi ichajp tyi ichajp uj mi lakpäk', chukoch
3. Bajche' mi imejlel lajkäñ jiñi uj mi weñix lakcha'leñ pak'.

Tyi ipäk'ol:

1. Chuki ejtyijib mi lajk'añ che' mi lakcha'leñ päk' ja'as.
2. Bajche' yom mi lakpäk'
3. Chuki mi icha'leñ mi tsa' lajkuju
4. Bajche' tyamel yom mi lakpikbeñ ilumil
5. Bajche' yom mi lakäk' lakpak' ya' tyi imal lum
6. Bajche' ñaytyeltyak yom mi lakpäk'
7. Baki mi imejel lakpäk'
8. Weñba che' mi lakpäk' tyi kajpe'lel

Ikäñtyäñtyel: Bajche' yom mi lajkäñtyañ jiñi lakpak'

Che' alätyo:

9. Chuki mi itsäñsañ

Che' kolemix:

10. Chuki mi ijisañ
11. Bajche' yom mi lakmel cha'añ ma'añik mi ichoke' ik'

12. Bajche' yom mi lajkãñtyañ mi tsa' yajli ja'as che' maxtyo k'ãñik?

13. Chuki mi icha'leñ mi tsa' lakbäk' kuchu sujtyel

Che' k'ãñix:

14. Bajche' mi lajkãñ mi weñix mi ik'ãñ'añ

15. Chuki mi its'ibuñ/yäsiñ/ijisañ

Tyi ikuchol:

1. Bajche' yom mi lajkuch sujtyel

2. Bajche' yom mi lajkuche' majlel cha'añ mi lakchoñ

3. Añba jisilel che' mach tsajil mi lajkuch

4. Che' tyemeloñla, koñla kpejkañ lakpi'älob weñ yujilobä päk' ja'as,

5. cha'añ mi isu'beñoñla bajche' yom mi ipäjk'el.

Che' mi yujtyel lajk'ajtyibeñ, mi lakäk'eñ wokolix yälä cha'añ tsa' ikãñtyesayoñla.

Ya' tyi yotylel ñopjuñ:

Mi lajkomo al, chukityak tsa' lakñopo tyi ikãñtyesa jiñi wiñik.

Tyi mujch' tyi imujch' mi lakty'oxbeñ lakbä cha'añ tyi its'ijbuñtyel ikãñtyesa

lakpi'älob, mi lakäk'eñ yorajlel jalaj mi lajkomo k'ele'.

Yorajlel lapäk' ja'as

1. Che' uts'atyix jiñi uj, mi lakchajpañ lakbä cha' añ mi lakmajlel tyi päk' ja'as.

2. Ñaxañ mi majlel lakäk'ñañ ilumil.

3. Mi lajkomo ña'tyañ baki mi laktyaj lakpak'.

4. Che' ts'äkaloñixla, mi lakmajlel ya' baki mi lajkajel tyi pak'.

5. Che' ya'ixañoñla, mi lajk'ajtyesañ tsa'bä isubeyoñobla cha'añ ipäk'ol ja'as.

6. Jiñi xkäñtyesa mi ik'ajty'beñ alobob mi añ majki päk'bil icha'añ ja'as cha'añ mi isub bajche' yujil päjk'el.

Yorajlel lajkomo' ña'tyañ:

Che mi ya'ix añoñla tyi yotyel el ñop-juñ, mi lajkomo al, chukityak tsa' lakñopo.

Bajche' yujil päjk'eltyak ja'as

••Iñujp'ib

Tyi imojty tyi imojty mi lakmelbeñ yejtyal uj che' yorajlel ipäk'ol ja'as.

Mi lajkomo ña'tyañ bajche' mi lajkäñtyañ jiñi lakpäk'äb.

Mi lakmel tyi chajp tyi ichajp bajche' yujil mejlel jiñi ja'as: mi lakpojpoñ, mi lakch'il, mi

Lake'tyijib/ juñ, lápiz, lapicero, lakchuko'ty'añ, pikojib, pala, machity,

Ik'elol majlel: mi ik'ejlel bajche' muk'ob tyi komo e'tyel jiñi alobob. Mi lakcha'komo al bajche' yilal uj che' yorajlel mi lakpäk' ja'as.

Cha' añ mach mi lakäsiñ jiñi yal ja'as mi icha'leñob pak' ñukobixbä xñopjuñ. Jiñi ch'och'okobtyobä mi ik'elob bajche' yujil päjk'el.